Gemeente Amsterdam



Voordracht voor de College vergadering van 05 november 2024

Portefeuille: Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit (32)
Agendapunt: B5

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

**Onderwerp**

Instemmen met de inruilmaatregel voor Stadspashouders met benzine brom- of snorfiets.

**Het college van burgemeester en wethouders besluit**

1. In te stemmen met de inruilmaatregel voor Stadspashouders met een benzine brom- of snorfiets, met als belangrijkste punten:

a. Er wordt voor maximaal €1.500.000 aan kortingsvouchers ter beschikking gesteld aan Stadspashouders.

- Het Rijk financiert 2/3 van dit bedrag. Toekenning is deels nog onder voorbehoud.
- De inruilmaatregel loopt tot 2028 of totdat het plafond is bereikt.

b. De inruilmaatregel loopt via de Stadspas, om Amsterdammers met een laag inkomen er laagdrempelig gebruik van te laten maken.

c. Stadspashouders krijgen €1.000 korting op een nieuw of tweedehands elektrische brom- of snorfiets bij een van de deelnemende winkels, wanneer zij daar hun benzine brom- of snorfiets inleveren.

- De benzine brom- en snorfietsen worden vervolgens duurzaam gesloopt. Hierover worden afspraken gemaakt met partijen.
- Om deel te mogen nemen, moet de scooterwinkel BOVAG-lid zijn of met een gelijkwaardig keurmerk zijn gecertificeerd.

d. De inruilmaatregel wordt gedurende de looptijd elk half jaar geëvalueerd.

e. Instemmen met het verzenden van de bijgevoegde raadsinformatiebrief.

**Kernboodschap**

Het college stemt in met de inruilmaatregel brom- of snorfiets voor Stadspashouders. Vanaf begin 2025 gaat de gemeente Amsterdam Stadspashouders met een benzine brom- of snorfiets helpen bij de overstap naar elektrisch vervoer.

Stadspashouders krijgen 1.000 euro korting op een elektrische brom- of snorfiets als zij hun oude voertuig inleveren voor de sloop. Dit kan bij een van de deelnemende scooterwinkels in de stad. De Stadspas is voor Amsterdammers met een laag inkomen. Deelnemen kan alleen met een actieve Stadspas.

**Bestuurlijke achtergrond**

- Definitief verkeersbesluit nul-emissiezone brom- en snorfietsen 2025, vastgesteld door het college op 14 mei 2024.
- Uitvoeringsagenda Uitstootvrije Mobiliteit 2023 – 2026, vastgesteld door het college op 6 juni 2023.

In het Verkeersbesluit en de Uitvoeringsagenda heeft het college een financiële ondersteuning toegezegd voor Stadspashouders bij de sloop van hun benzine brom- of snorfiets.

**Bestuurlijke prioriteit**

In het Amsterdams Coalitieakkoord 2023 – 2026 is afgesproken om uitstootvrij en duurzaam vervoer te stimuleren en het programma Luchtkwaliteit door te zetten.

Deze inruilmaatregel sluit aan bij het principe uit het coalitieakkoord: ongelijk investeren voor gelijke kansen.

**Wettelijke grondslag**

Artikel 160, eerste lid, sub a en d van de Gemeentewet

**Onderbouwing besluit**

**Ad 1. Kennis te nemen van de inruilmaatregel voor Stadspashouders met een benzine brom- of snorfiets.**

Mensen met een laag inkomen zijn relatief vaker dan andere groepen Amsterdammers afhankelijk van een brom- of snorfiets om op hun plaats van bestemming te komen (woon-werkverkeer). Het zijn met name deze voertuigeigenaren die op oude benzine brom- en snorfietsen rijden en weinig middelen en mogelijkheden hebben om een elektrisch voertuig aan te schaffen. Een financiële ondersteuning kan deze mensen net dat zetje in de rug geven.

<u>Uitstootvrije zone brom- en snorfietsen</u>

Per 1 januari 2025 wordt er een uitstootvrije zone voor brom- en snorfietsen ingevoerd. Vanaf die datum moeten **nieuwe** brom- en snorfietsen elektrisch zijn om binnen de bebouwde kom van Amsterdam te mogen rijden. Voor **bestaande** niet-elektrische brom- en snorfietsen is er een overgangsregeling. Mensen worden dus vanaf 2025 geraakt als zij een nieuw voertuig aanschaffen, of vanaf 2028 of 2030 met hun bestaande brom- of snorfiets.

Door per begin 2025 een inruilmaatregel in te stellen, biedt de gemeente op de korte termijn handelingsperspectief voor Stadspashouders. De maatregel verlaagt de drempels én versnelt de transitie naar uitstootvrij voor deze doelgroep. Verder draagt het bij aan het draagvlak voor de uitstootvrije zone.

<u>Doelgroep: Stadspashouders</u>

De doelgroep is Stadspashouders mét een benzine brom- of snorfiets. De leeftijd of waarde van het voertuig is verder niet van toepassing, aangezien vanaf 1 januari 2030 alle benzine brom- en snorfietsen moeten zijn vervangen door uitstootvrije voertuigen om in de uitstootvrije zone te

mogen rijden.

Per Stadspashouder kan maximaal één voucher worden aangevraagd. Het gaat om zowel Stadspashouders in Amsterdam als Weesp. Om op een brom- of snorfiets te mogen rijden, moet je minimaal 16 jaar oud zijn. Minderjarigen kunnen ook een Stadspas hebben, een constructie via de ouder of voogd is dus niet nodig.

Hoe groot is de doelgroep?

In 2022 waren er ongeveer 6.000 Stadspashouders met een benzine brom- of snorfiets, ongeveer 17 procent van het totaal aantal geregistreerde benzine brom- en snorfietsen in Amsterdam.

Niet iedereen zal van de maatregel gebruik willen en kunnen maken. Ervaring met subsidieregelingen voor elektrisch vervoer leert dat zo'n 30 procent van de doelgroep gebruik ervan maakt. De inschatting is daarom dat zo'n 2.000 Stadspashouders van de inruilmaatregel gebruik maken. Of deze inschatting ook daadwerkelijk opgaat, valt moeilijk te zeggen. Het zijn namelijk verschillende regelingen die niet helemaal vergelijkbaar zijn.

**Ad 1a. Er wordt voor maximaal €1.500.000 aan kortingsvouchers ter beschikking gesteld aan Stadspashouders.**

De €1.500.000 komt geheel ten goede aan kortingsvouchers voor de Stadspashouders. Dit bedrag wordt medegefinancierd door het Rijk. Het Rijk biedt sinds de zomer via een nieuwe projectcategorie bij de Specifieke Uitkering Schone Lucht Akkoord (in het vervolg: SpUk SLA), gemeenten de mogelijkheid om geld aan te vragen voor een inruilregeling brom- en snorfietsen. Deze pilot volgt uit de afspraken uit het Klimaatakkoord.

Wethouder Van der Horst heeft eerder ingestemd om hierop in te schrijven. De voorwaarden van het Rijk bepalen dat het moet gaan om een inruilmaatregel.

- **Het Rijk financiert 2/3 van dit bedrag. Toekenning is deels nog onder voorbehoud.**

Het Rijk financiert 2/3 van de kosten voor een inruilmaatregel brom- en snorfietsen, de eigen bijdrage van de gemeente is 1/3. De gemeente Amsterdam kan maximaal € 500.000 in 2024 en maximaal € 500.000 in 2025 aanvragen. De financiering ziet er hierdoor als volgt uit:

Overzicht spuk SLA cofinanciering en coalitiemiddelen

Aanvraagronde spuk 2024

2/3 € 500.000 landelijke spuk SLA (dit bedrag is toegekend).

1/3 € 250.000 uit de Amsterdamse coalitiemiddelen.

Aanvraagronde spuk 2025

2/3 € 500.000 landelijke spuk SLA.

1/3 € 250.000 uit de Amsterdamse coalitiemiddelen.

De eerste aanvraagronde is in de zomer van 2024 opengegaan en de gemeente Amsterdam heeft direct een aanvraag ingediend. Het maximale bedrag van € 500.000 is onlangs toegekend. Rond maart 2025 volgt er een laatste aanvraagronde.

- **De inruilmaatregel loopt tot 2028 of totdat het plafond is bereikt.**

De voorwaarden van het Rijk bepalen dat de looptijd maximaal 3 jaar is. Mochten de spuk-gelden eind 2027 door Stadspashouders nog niet volledig zijn uitgenut, dan wordt er verlenging bij het Rijk aangevraagd voor maximaal een jaar.

- **€ 500.000 uit de coalitiemiddelen blijft gereserveerd voor aanvullende maatregelen.**

Er is €1.000.000 uit de coalitiemiddelen gereserveerd voor een ondersteuningsmaatregel brom- en snorfiets voor Stadspashouders. Een deel van de gereserveerde coalitiemiddelen, te weten €500.000, wordt nu dus nog niet aangesproken. Dit bedrag blijft beschikbaar om de maatregel tijdens of na de looptijd uit te breiden.

De pot kan bijvoorbeeld bij groot succes worden opgehoogd. Of de € 500.000 kan tijdens of na de inruilmaatregel worden ingezet voor een andersoortige maatregel. De spuk kent namelijk beperkingen en deze kun je hiermee ondervangen. Zo mag de korting niet worden ingezet voor de aanschaf van een e-bike. De overwegingen om aanvullende maatregelen in te zetten, zullen worden meegenomen in de tussentijds evaluaties (zie beslispunt ad 1d).

**Ad 1b. De inruilmaatregel loopt via de Stadspas, om Amsterdammers met een laag inkomen er laagdrempelig gebruik van te laten maken.**

Mensen met een laag inkomen zijn relatief gemakkelijk te bereiken via de Stadspas. 72% van de minimahuishoudens heeft een Stadspas. Via de communicatiekanalen van de Stadspas zullen zij worden gewezen op deze inruilmaatregel. Bovendien is hun inkomen al getoetst, waardoor de kortingsvoucher snel en laagdrempelig kan worden toegekend. Huishoudens die (nog) geen Stadspas hebben kunnen via de website of een formulier van de gemeente deze alsnog aanvragen en ook in aanmerking komen.

De Stadspashouder vraagt online een voucher aan bij de gemeente. Voldoen ze aan de voorwaarden, dan wordt de voucher geladen op de Stadspas. Dit maakt de aanvraag relatief simpel ten opzichte van een klassieke sloopsubsidie. Bovendien krijgt de Stadspashouder de korting direct bij de aanschaf en hoeft ze het niet voor te schieten. Bij een subsidie zou de korting pas achteraf kunnen worden aangevraagd en duurt het ongeveer 6 weken voordat het is toegekend.

**Ad 1c. Stadspashouders krijgen €1.000 korting op een nieuw of tweedehands elektrische brom- of snorfiets bij een van de deelnemende winkels, wanneer zij daar hun benzine brom- of snorfiets inleveren.**

Bij het bepalen van de hoogte van het bedrag zijn de volgende zaken in overweging genomen: de prijs en prijsontwikkeling van e-scooters, ervaring met de witgoedregeling en de investeringsruimte van Stadspashouders, de aanpak van andere gemeenten en het aantal Stadspashouders die je zo maximaal kunt helpen.

Zoals eerder genoemd onder 'Hoe groot is de doelgroep?', gaan we uit dat zo'n 2.000 mensen gebruik maken van de regeling. Met een kortingsbedrag van € 1.000 kunnen in eerste instantie 1.500 Stadspashouders deelnemen aan de inruilmaatregel. Indien de maatregel snel wordt uitgenut, kan de gereserveerde €500.000 aan de maatregel worden toegevoegd en daarmee kunnen nog eens 500 Stadspashouders er gebruik van maken.

<u>Keuzevrijheid: korting geldt voor alle e-scooters</u>

De Stadspashouder kan kiezen uit alle nieuwe e-scooter modellen die bij de deelnemende winkels worden aangeboden. Zo heeft de Stadspashouder keuzevrijheid. De korting geldt naast nieuw ook

voor tweedehands e-scooters, zoals het Rijk bedoeld heeft met de spuk-regeling.

- **De benzine brom- en snorfietsen worden vervolgens duurzaam gesloopt. Hierover worden afspraken gemaakt met partijen.**

Direct inleveren bij een van de deelnemende winkels

Om het voor de Stadspashouder eenvoudig te maken, wordt de inruil direct bij een van de deelnemende winkels geregeld. Zo hoeft de Stadspashouder niet af te reizen naar een demontagebedrijf. De dichtstbijzijnde demontagebedrijven zitten buiten de Ring of (net) buiten Amsterdam.

Duurzame sloop als eis

De ingeleverde benzine brom- en snorfietsen moeten duurzaam worden gesloopt bij een demontagebedrijf dat is aangesloten bij Scooter Recycling Nederland (SRN). De winkel draagt er zorg voor dat het ingeleverde voertuig wordt gesloopt bij een demontagebedrijf dat is aangesloten bij SRN.

Zo is gegarandeerd dat het voertuig duurzaam wordt gedemonteerd en de afvalstoffen op de juiste wijze afgevoerd voor recycling. De winkels krijgen verder geen vergoeding voor de deelname.

- **Om deel te mogen nemen, moet de scooterwinkel BOVAG-lid zijn of met een gelijkwaardig keurmerk zijn gecertificeerd.**

Een klant heeft bij BOVAG-winkels recht op BOVAG-garantie. Door alleen BOVAG-winkels toe te staan, worden bovendien discutabele winkels van deelname uitgesloten. Dit draagt bij aan extra aankoopbescherming voor de Stadspashouder.

Verder kijkt BOVAG bij hun leden naar MVO-aspecten, waarbij duurzaamheid en welzijn van personeel specifiek wordt beoordeeld. Omdat de gemeente als opdrachtgever MVO-aspecten van belang acht, wordt BOVAG als eis gesteld aan de winkels.

Bij inkoop wordt altijd vermeld dat ook gelijkwaardige keurmerken worden aanvaard. Daarbij staan we aanbieders toe deel te nemen als ze kunnen aantonen dat ze werken conform de gestelde eisen die in dit geval de BOVAG hanteert.

Werving scooterwinkels via open house instrument

Via het inkoopinstrument open house kunnen scooterwinkels op elk moment instappen tijdens de maatregel, mits ze voldoen aan de vooraf opgestelde eisen. Voordeel hiervan is dat meer scooterverkooppunten kunnen meedoen zodat de Stadspashouder idealiter meer keuze heeft aan winkels. Ook heeft de inruilmaatregel een looptijd van 3 jaar, door open house kunnen winkels op een later moment nog beslissen om mee te doen.

**Ad 1d. De inruilmaatregel wordt gedurende de looptijd elk half jaar geëvalueerd.**

De maatregel wordt twee keer per jaar geëvalueerd door Team Uitstootvrije Mobiliteit in samenwerking met Team Stadspas. Daarbij wordt gekeken hoeveel stadspashouders er gebruik van maken en wat voor scooters er worden gesloopt (bouwjaar). Daarnaast is er op reguliere basis een controle achteraf of de doorgegeven kentekens daadwerkelijk gesloopt zijn en of de winkels daadwerkelijk een e-scooter verkocht hebben. Hierbij wordt ook gekeken of het zinvol is om de gereserveerde €500.000 uit de coalitiemiddelen in te zetten voor aanvulling.

Wethouder Van der Horst wordt halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de inruilmaatregel.

Mocht er aanleiding voor een aanpassing, dan komen we bij het college terug met een voorstel.

**Participatie**

- Geen participatie: de inruilmaatregel is een uitwerking van staand beleid, te weten de Uitvoeringsagenda Uitstootvrije Mobiliteit 2023-2026.
- Wel heeft er in augustus-september 2024 een online marktconsultatie plaatsgevonden.

**Financiële onderbouwing**

*Financiële consequenties van de beslispunten*

| **BATEN** | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Product | I/S | Jaar T | Jaar T + 1 | Jaar T + 2 | Jaar T + 3 |
| Programma Luchtkwaliteit | | I | € 3333333 | € 333333 | € 333333 | € 0 |
| Programma Luchtkwaliteit | | I | € 50000 | € 50000 | € 50000 | € 0 |
| RVO: Specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord | | I | € 1666667 | € 1666667 | € 1666667 | € 0 |
| Totale Baten | | | € 5050000 | € 2050000 | € 2050000 | € 0 |

| **LASTEN** | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Product | I/S | Jaar T | Jaar T + 1 | Jaar T + 2 | Jaar T + 3 |
| Afname kortingsvouchers | | I | € 500000 | € 500000 | € 500000 | € 0 |
| Kosten Stadspas (uitvoeringskosten) | 10 | I | € 50000 | € 50000 | € 50000 | € 0 |
| Totale Lasten | | | € 550000 | € 550000 | € 550000 | € 0 |

I=Incidenteel
S=Structureel

**Consequenties gedekt?** Ja

**Overige toelichting**

De aanvraag voor de specifieke uitkering (spuk) in 2024 voor € 500.000 is onlangs toegekend. Het is op dit moment nog niet duidelijk of het Rijk de spuk-aanvraag voor 2025 toekent.

Mocht de tweede spuk-aanvraag ook worden toegekend, dan wordt twee derde van de totale inzet gedekt door de specifieke uitkeringen van het Rijk (€ 1.000.000) en een derde door de coalitiemiddelen (€ 500.000).
In het investeringsvoorstel is nu alleen gerekend met het budget uit de coalitiemiddelen en de specifieke uitkering van 2024.
**Conclusie:**
Er is voldoende dekking.

**Conclusie**

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

**Communicatie**

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

**Documenten**

| Registratienr. | Naam |
|---|---|
| AD2024-062538 | College van B&W Voordracht (pdf) |
| AD2024-065652 | 1. Raadsinformatiebrief inruilmaatregel voor Stadspashouders met benzine brom- of snorfiets.docx (msw12) |
| AD2024-065787 | Advies (pdf) |
| AD2024-067758 | B - 05 Getekende brief VN2024-014592.pdf (pdf) |

**Besluit college van burgemeester en wethouders**

Conform besloten